

2018-09-21

405-3060-2018

Rätts och djurskydd
Lina Sandberg
010-2240180

Regeringskansliet

10333 Stockholm

Yttrande över remiss om betänkandet Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU 2018:35)

Sammanfattning

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag till ny bostadsförsörjningslag och förslagen till nytt arbetssätt och ny ansvarsfördelning som den innebär. Länsstyrelsen ställer sig dock bakom betänkandets förslag till Boverkets utvidgade uppdrag.

Avsnitt 1.1 Förslag till bostadsförsörjningslag (2019:000)

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag till ny bostadsförsörjningslag och förslagen till nytt arbetssätt och ny ansvarsfördelning som den innebär. Ställningstagandet motiveras nedan.

Länsstyrelsen saknar relevanta argument i betänkandet till att överge dagens arbetssätt och ansvarsfördelning och därmed upphäva dagens lagstiftning och reglera ett nytt arbetssätt i en ny bostadsförsörjningslag. Länsstyrelsen anser att det går att utveckla dagens arbetssätt i riktning enligt betänkandet. Det är till exempel möjligt att lägga en tydlig förväntan på kommunerna kring vilka problem de ska lösa inom ramen för befintliga arbetsformer och verktyg. Länsstyrelsen anser att nuvarande lagstiftning med fördel istället kan förtydligas. Lagen kan till exempel ta upp vad som ska ingå i kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjningen. Lagen kan också ge länsstyrelsen en skarpare roll i likhet med den roll myndigheten har i översiktsplaneringen, där länsstyrelsens granskningsyttrande bifogas till översiktsplanen.

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag till förändrade uppdrag för kommunerna och delar inte betänkandets slutsats att det saknas skäl för kommunerna att fortsätta ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning. Länsstyrelsen anser att framtagandet av riktlinjer har betytt mycket för arbetet inom kommunen. Riktlinjerna har kommit att fungera som en plattform för kommunens bostadsförsörjningsarbete. Dagens riktlinjer för bostadsförsörjning föreslås i betänkandet begränsas till innehåll och omfattning och fokuseras på att kvantifiera behov av nya bostäder och antal hushåll som behöver samhällets stöd för att lösa sina behov. Dagens riktlinjer har i många fall haft en bredare utgångspunkt även om de, såsom påpekas i betänkandet, ibland saknat tydliga beskrivningar av insatser och handlingsplaner utifrån de mål som formulerats. Utifrån kom-

2018-09-21

405-3060-2018

munernas mycket skilda förutsättningar och resurser är det också tveksamt att förvänta sig fullständigt likartade sätt att arbeta med uppgiften. Resurser och behovet av att fortlöpande göra den här typen av bedömningar varierar starkt mellan olika kommuner.

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag att regionerna får i uppdrag att ta fram regionala analyser. Länsstyrelsen anser att staten frånhänder sig möjlighet att hålla en samlad statlig bostadspolitik genom att flytta uppgiften från länsstyrelsen till regionen. Den regionala bostadsmarknadsanalysen som länsstyrelsen tagit fram är ett viktigt objektivet verktyg för att skapa den nationella bilden. Länsstyrelserna anser att dagens regionala bostadsmarknadsanalyser som länsstyrelserna har i uppdrag att ta fram redan idag fungerar som en plattform för den regionala dialogen och är en utgångspunkt för den regionala arenan mellan kommunen, regionen och länsstyrelsen.

Länsstyrelsen avstyrker att samordningen flyttas från länsstyrelsen till regionen. Länsstyrelsen anser att det går att utveckla dialogen i länen genom justering av nuvarande lagstiftning. Det finns till exempel möjlighet att utveckla samrådet kring kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning till en dialog mellan kommunen, regionen och länsstyrelsen.

Avsnitt 1.1 Förslag till bostadsförsörjningslag (2019:000)

Länsstyrelsen saknar en beskrivning av verksamhetsnytta i betänkandet.

Länsstyrelsen anser att den nya bostadsförsörjningslagen inte är ändamålsenligt utformad utifrån de problem som betänkandet har identifierat på bostadsmarknaden - *att leda till bättre möjligheter att få en bostad för de som av olika skäl har det svårt på bostadsmarknaden.*

Länsstyrelsen är mycket tveksam till den nya lagens förskjutning av det kommunala ansvaret från *”skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder”* till att fokusera på insatser för *”hushåll som inte utan samhällets stöd kommer att lösa sina bostadsbehov”*.

Betänkandet föreslår en ny lagstiftning som reglerar formerna för dialog mellan aktörerna. Länsstyrelsen ser hellre att lagstiftningen och den statliga bostadspolitikerna sätter upp mål för vad man ska uppnå i arbetet med bostadsförsörjningsfrågorna.

Länsstyrelsen ser stora möjligheter att utveckla nuvarande lagstiftning i syfte att tydliggöra vad som ska uppnås med bostadsförsörjningsarbetet, så att arbetet leder till verksamhetsnytta.

Avsnitt 2 Inledning

Länsstyrelsen är tveksam till den avgränsning som betänkandet har valt för sitt uppdrag då betänkandet inte innehåller en analys av vad en godtagbar bostad innebär samt avstår från att redovisa kopplingen mellan bostadsförsörjningsplaneringen och infrastrukturplaneringen.

Länsstyrelsen saknar en analys av ”godtagbar bostad” i betänkandet. Det tas upp mycket kort på sidorna 32–33. Det hade varit lämpligt att problematisera kring detta.

Länsstyrelsen anser att det behövs tydligare koppling mellan bostadsförsörjningsplaneringen och infrastrukturplaneringen, vilket betänkandet avstått från att behandla.

2018-09-21

405-3060-2018

Avsnitt 4 Analys av kommunkartläggningen

Länsstyrelsen delar betänkandets analys av dagens situation.

Länsstyrelsen ser positivt på att betänkandet har tagit del av länsstyrelsernas slutsatser och iakttagelser i rapporteringen av länsstyrelsernas Inträdesuppdrag; ”Bostadsförsörjning mer än bostadsbyggande”.

Avsnitt 5.1.2 Två förutsättningar som saknas

Länsstyrelsen ställer sig bakom betänkandets förslag till att aktörerna behöver en gemensam problembeskrivning över bostadsbristen.

Länsstyrelsen anser att den gemensamma problembeskrivningen går att ta fram inom ramen för befintlig lagstiftning och nuvarande ansvarsfördelning. Under de senaste åren, mycket på grund av länsstyrelsernas särskilda uppdrag kring inträdet på bostadsmarknaden, har samverkan i länen utvecklats på ett positivt sätt. Samsyn kring problem och förutsättningar har ökat och underlättat kommunernas arbete med bostadsförsörjningen.

Avsnitt 5.1.2 Två förutsättningar som saknas

Länsstyrelsen ställer sig bakom betänkandets förslag till att statliga och kommunala insatser samordnas.

Länsstyrelsen anser att det inom ramen för nuvarande lagstiftning och reglering finns stora möjligheter att samordna statliga och kommunala insatser. Regeringen har möjligheter att ge länsstyrelsen nya uppdrag i linje med betänkandets förslag inom ramen för regleringsbrev eller förändring av nuvarande lagstiftning.

Avsnitt 5.3.4 Boverkets uppgift att definiera bostadsbristen

Länsstyrelsen ställer sig bakom betänkandets förslag till Boverkets utvidgade uppdrag.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget i stort då det är välkommet att ökad kunskap om bostadsmarknadens funktion och möjlighet att tillgodose invånarnas behov tas fram. Boverkets uppdrag att definiera bostadsbristen är dock komplext och det finns en uppenbar risk att modellen inte blir enkelt tillämpbar för kommunerna när de ska göra sina bedömningar av lokala behov. Övergripande bedömningar baserade på olika modeller kan inte göra anspråk på att vara den enda bilden, men de är viktiga underlag för att ur ett bredare perspektiv bedöma behoven av bostäder på lokal nivå. Bedömningarnas innehåll och användbarhet på kommunal nivå bör därför omprövas fortlöpande.

Länsstyrelsen förutsätter att bostadsmarknadsenkäten (BME) finns kvar och utvecklas. Den är ett viktigt verktyg som ger direktbilden av kommunernas bedömningar och arbete.

2018-09-21

405-3060-2018

Avsnitt 5.3.8 Länsstyrelsernas uppgift utökas till att medverka till lösningar

Länsstyrelsen är kritisk till betänkandets val av avtalslösning.

Länsstyrelsernas roll föreslås utökas kring medfinansiering av insatser via skrivande av avtal. Förslagen kring denna uppgift är mycket otydligt utformade. Det saknas en beskrivning av insatserna samt ekonomisk omfattning. Det är därför svårt att ta ställning till förslaget.

Om syftet är att skapa insatser som påverkar invånarnas möjlighet att tillgodose behoven är de inte lämpliga att bedriva som kortsiktiga projekt med begränsad räckvidd. När budgeten samt inriktningen för vilka insatser som ska prioriteras ändras årligen skapas mycket litet utrymme för att genomföra fleråriga insatser. Med tanke på att det berör strukturella frågor är fleråriga insatser nödvändigt.

Betänkandet föreslår att bedömningar av insatser med mera ska göras av såväl kommuner som länsstyrelserna, Boverket och ytterst Regeringen. Detta riskerar att skapa oklarheter i den långsiktiga prioriteringen av vilka insatser som bör genomföras. Samtidigt kvarstår att kommunerna har det yttersta ansvaret för att formulera behov av insatser och genomföra dem.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Helena Morgonsköld med samhällsplanerare Lina Sandberg som föredragande. I ärendet har även planarkitekt Carina Burelius deltagit.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.